

УДК 007:304:659.3

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА МОЛОДЬ І ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ТА КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Дюжева К. В.

Метою написання статті є розгляд особливостей прояву та впливу сучасних новітніх технологій та популярних веб-ресурсів на сучасну молодь. Розглядається також вплив соціальних мереж на формування культури особистості зокрема та культури суспільства в цілому. Досліджується проблема раціонального використання дозвілля і мотиви користування соцмережами, зокрема – на прикладі студентської молоді. Окреслено також питання залежності людини від соціальних мереж як складний синтез психічних процесів, що охоплює, передусім, нездатність особистості контролювати себе, порушення поведінки, причиною чого є користування Інтернетом. У результаті доведено, що актуальність і важливість комунікативної діяльності та сукупності процесів комунікації нині напряму залежать від надзвичайної активності сучасних молодих людей на Інтернет-сторінках власних і чужих профілів соціальних мереж. Досліджено взаємозв'язок і взаємовплив зв'язків з громадськістю та молодіжної аудиторії в популярних серед молоді соціальних мережах.

Ключові слова: Інтернет-ресурс, соціальні мережі, молодь, Інтернет-залежність, комунікація, зв'язки з громадськістю, соціокультурний аспект.

ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ НА МОЛОДЕЖЬ И СВЯЗИ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ: СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ И КОМУНІКАТИВНЫЕ АСПЕКТЫ

Дюжева Е. В.

Целью написания статьи является рассмотрение особенностей проявления и воздействия современных новейших технологий и популярных веб-ресурсов на современную молодежь. Рассматривается также влияние социальных сетей на формирование культуры личности в частности и культуры общества в целом. Исследуется проблема рационального использования досуга и мотивы пользования соцсетями, в частности на примере студенческой молодежи. Очерчен также вопрос зависимости человека от социальных сетей как сложный

синтез психических процессов, толкующийся прежде всего как неспособность личности контролировать себя, нарушение поведения, причиной чего является пользование Интернетом. В результате доказано, что актуальность и важность коммуникативной деятельности и совокупности процессов коммуникации в настоящее время напрямую зависят от чрезвычайной активности современных молодых людей на Интернет-страницах собственных и чужих профилей социальных сетей. Исследована взаимосвязь и взаимовлияние связей с общественностью и молодежной аудитории в популярных среди молодежи социальных сетях.

Ключевые слова: Интернет-ресурс, социальные сети, молодежь, Интернет-зависимость, коммуникация, связи с общественностью, социокультурный аспект.

THE IMPACT OF MODERN ONLINE RESOURCES ON YOUTH AND PUBLIC RELATIONS: SOCIO-CULTURAL AND COMMUNICATIVE ASPECTS

Diuzheva K. V.

The purpose of writing this article is to examine the features of the manifestation and the impact of modern technology and the latest popular web resources on the youth today. We also consider the impact of social networks on the formation of cultural identity in particular and culture of the society as a whole. The problem of rational use of leisure time and motivation to use social networks are examined, in particular examples of students. It was also outlined the issue of human dependence on the social networks as a complex synthesis of mental processes, interpreted primarily as the inability of the individual to control himself, conduct disorder, caused by using the Internet. As a result, it is proved that the relevance and importance of communicative activity and a set of communication processes are now directly dependent on the activity of emergency today's young people on the Internet pages of their own and others' social networking profiles. The interrelation and mutual relations with the public and young audiences in popular social networks among young people are being researched.

Keywords: Internet resource, social network, youth Internet addiction, communication, public relations, social and cultural aspect.

Постановка проблеми. Важливість та актуальність розгляду соціокультурного аспекту впливу сучасних медіа, Інтернет-ресурсів на молодь і зв'язки з громадськістю впливає передусім з невід'ємності цих понять від сьогодення. Віртуальна

реальність нині є частиною життя суспільства, в якому множина гаджетів не просто допомагає розв'язувати професійні проблеми, оперативно здійснювати комунікаційну діяльність, а й часто є засобом релаксації, проведення дозвілля. Саме тому і постає питання культури та соціуму, їх співвідношення, зв'язків, впливу на суспільство загалом та кожного індивіда зокрема.

Соціальні зв'язки, ускладнюючись, спонукають звернутися до дослідження поняття «медіакультура» та її значення у житті сучасного школяра, студента тощо. Активність і насиченість сьогодення є ознакою епохи, що не може не накладати свій відбиток і на інформаційну культуру молоді.

Виклад основного матеріалу. Період становлення інформаційного суспільства вимагає підготовки реципієнта до швидкого сприйняття та обробки великого масиву інформації, що потребує володіння сучасними методами, засобами, технологіями роботи. Наразі лєвова частка молоді від 14 до 35 років оволодіває цими навичками у процесі користування соціальними мережами. Постійною увагою оточене у соціальних мережах поширення інформації, як-от у популярних серед українців Facebook, Twitter, ВКонтакте, Однокласники.ру нові умови віртуального життя, суспільної медіа активності породжують залежність інформованості однієї людини від інформації, набутої іншими користувачами мережі. Тому на часі для кожного молодого юзера вже не тільки вміння самостійно засвоювати й акумулювати інформацію. Користувачам аналізованої вікової категорії потрібно використовувати таку технологію роботи з інформацією, коли рішення готуються та приймаються на основі колективного знання, тобто глобальної медіаінформації [1, с. 13].

Фахівці різних галузей сходяться на думці про те, що Інтернет-залежність, яку також називають нетаголізмом, кіберадикцією, віртуальною адикцією, Інтернет-адикцією, набула значного поширення в суспільстві. За своєю природою це поняття є складним синтезом психічних процесів, що окреслює передусім нездатність особистості контролювати себе, порушення поведінки, причиною чого є користування Інтернетом.

Звертаючись до історії розвитку впливу новітніх технологій на людину, варто згадати термін «технологічні залежності» [6],

запропонований у 1995 р. М. Гріффітсом. На думку дослідника, саме так слід визначати нові форми нехімічних (поведінкових) адикцій, пов'язаних з новітніми технологіями. А. Голдберг зробив спробу психологічного вивчення залежності від Інтернету і в 1995 р. першим використав термін «Інтернет-залежність» у розумінні патологічного використання комп'ютерної техніки, що чинить негативний вплив на усі сфери людської активності та діяльності (побут, соціум, навчання, робота, родина, фінанси, внутрішній світ) [7].

Соціальні мережі нині постають чи не найпопулярнішим сучасним комунікативним середовищем Інтернету, яке приваблює юзерів, зокрема молодь, легкістю користування і множиною комунікативних сервісів. Як зауважує М. Семенов, на сьогодні із 100 найпопулярніших сайтів у світі 20 – це класичні соціальні мережі [3]. Крім того, популярними є соцмережі, які можна охарактеризувати як вузькотематичні. Вони продуктивно розвиваються і включають в себе велику кількість спільнот, кожна з яких утворюється на тематичному контенті та спілкуванні. У кожного користувача і члена групи у соцмережі є власні мотиви відвідування та активної або пасивної участі у процесах, які там віртуально відбуваються. Мотиви зумовлюються передусім потребами, тією рушійною силою, стимулом, який приводить юзера на портал. Серед причин, з яких особа може зареєструватися і у соцмережі, передусім соціальні (бажання поспілкуватися, реалізувати власні амбіції, зекономити час). Є також потреби приховані, пов'язані з внутрішнім світом людини. Так, через віртуальне спілкування з іншими у соцмережі можуть реалізовуватися фантазії, мрії, які у реальному житті виявити майже неможливо. У кіберсвіті ж така можливість зумовлена передусім анонімністю міжособистісної взаємодії, певним маскуванням, створенням за його допомогою нового себе. Позитивний ефект у цьому проявляється як поборене відчуття самотності та сумніву у власних силах [5]. Як пише А. Церковний, варто лише написати оригінальну цитату або показати декілька нових фотографій, щоб одразу побачити захоплені коментарі, завести цікаве знайомство. При мінімальних витратах зусиль можна відчувати себе гарною, потрібною, не самотньою людиною.

Однак, на думку А. Олійник, це є підміною реального на віртуальне, яке дає лише відчуття задоволення потреб і не може замінити реальне життя. «Мешканці» соціальних мереж впадають у так звану «Facebook-депресію», суть якої полягає в появі депресії від контактів у комунікативній мережі або, навпаки, від їхньої відсутності. Тобто, чим більше часу молоді люди проводять у Facebook, тим гірший їхній настрій і ставлення до свого життя. Таким чином, чим більше часу користувачі витрачають на мережеве спілкування, тим складніше їм жити реальним життям. В Україні, на думку дослідника, це явище могло б називатися депресією від «Вконтакте», «Однокласників», «Мого світу» тощо. Суть його полягає в тому, що користувачі зазвичай викладають тільки ту інформацію про себе, яка виставляє їх у вигідному світлі, в результаті чого створюється враження, що в друзів та знайомих життя більш насичене і яскраве, ніж у тебе, фігура, машина або відпочинок кращий, одяг дорожчий тощо [2].

Причини майже маніакальної прив'язаності до спілкування у мережі, яка властива сучасній молоді, носять характер соціально-психологічний. Зокрема, К. Янг слушно стверджує, що Інтернет-незалежні мешканці кіберпростору користуються тими аспектами мережі, що дозволяють їм збирати інформацію та підтримувати раніше встановлені знайомства (перегляд новин, тематичні групи та товариства, функція пошуку друзів та спільних знайомих, обмін повідомленнями і коментарями тощо), а залежні користувачі обирають ті аспекти, які дозволяють їм зустрічатися, обмінюватися ідеями з новими людьми в віртуальному просторі (сервіси знайомств, онлайн-ігри, участь у зустрічах членів груп за інтересами тощо). Більшість кіберзалежних надають перевагу сервісам, пов'язаним зі спілкуванням, що дозволяє їм постійно залишатися на зв'язку, отримувати підтримку від інших користувачів [8].

Цікавим є дослідження, присвячене виявленню впливу соцмереж на молодь, проведене А. Сидоровим і А. Мухарлямовою у 2013 р. Учасниками були студенти I–III курсів віком від 18 до 25 років. Їм було запропоновано заповнити анкету й дати відповідь на 12 запитань. За результатами анкетування було виявлено, що більшість респондентів (81 %) відвідують соціальні мережі

декілька разів на день. З'ясовано, що серед основних мотивів користування соцмережами – пошук друзів, однокурсників, однокласників та спілкування з ними. Майже половина опитаних визнає, що використання соцмережі допомогло їм в особистому житті та спілкуванні з друзями, організації дозвілля, в пошуку груп за інтересами (55 %), 25,5 % респондентів стверджують, що соціальні мережі не позначилися на їхньому способі життя, і лише 8,5 % визнали, що соцмережі негативно вплинули на вільний час, а у 11 % викликали залежність. Таким чином, молодь приносить своє дозвілля у жертву соцмережам. Не абсолютизуючи ці грані вияву та впливу соцмереж на молодь, зазначимо, що є і позитивні наслідки. Адже соціальні мережі нині є дієвим способом заощадити час, гроші та фізичні зусилля, легко знайти і завантажити на власний електронний носій різнопланову інформацію (текст, аудіо-, відео-, фото-контент тощо), швидко обмінятися інформацією. Проте важливо звернути увагу і на те, що вплив на саморозвиток і навчання молоді людини у більшості випадків, на жаль, є згубним. Студент не може досягнути, засвоїти та переосмислити навчальні дисципліни. Як зазначають дослідники, більшість анкетованих студентів не вважає, що соцмережі відволікають їх від важливих справ, а, навпаки, впевнені у тому, що вони допомагають їм покращити життя, зробити його простішим та комфортним [4, с. 219].

Висновки. Отже, незліченна кількість Інтернет-ресурсів не просто впливає на сучасне суспільство в соціокультурному та комунікативному аспекті, а набуває глобальних масштабів. Змінюється тип мислення людей, втрачається аксіологічний аспект особистісної живої комунікації, на місце якої у молодіжному середовищі все частіше приходять соціальні мережі. Не заперечуючи переваг і зручностей користування ними, у статті підтверджено очевидний факт: межа негативного впливу на молодь є індивідуальною для кожного користувача мережі. Залежить її перетин від вільного вибору особистості, а також від рівня її розвитку, соціальних (реальних та віртуальних) зв'язків, умінь швидко та пластично сприймати, аналізувати, засвоювати медійний текст, здібностей і навичок здобувати нові знання у просторі медіа та логічно й доцільно користуватися ними без шкоди для самого себе та суспільства.

Список використаних джерел

1. Вильчинская Д.С. Медиакультура – особый тип культуры информационного общества / Д.С. Вильчинская // Образование в XXI веке: материалы X Республиканской научно-практической конференции молодых ученых и студентов БНТУ (70-й студенческой научно-практической конференции БНТУ), 15–16 мая 2014 года. – В 2 ч. Ч. 1 / ред. кол. С.А. Иващенко [и др.]. – Минск: БНТУ, 2010. – С. 11–13.
2. Олійник А. Facebook може викликати депресію [Електронний ресурс] / А. Олійник. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/facebook-depresiya>.
3. Семенов Н. Все о социальных сетях. Влияние на человека. Проблема социальных сетей [Електронний ресурс] / Н. Семенов. – Режим доступу: <http://www.seonews.ru/columns/vse-o-sotsialnyih-setyah-i-vliyanie-na-cheloveka-problema-sotsialnyih-setey>.
4. Сидоров А.И. Социальные сети и их влияние на молодежь / А.И. Сидоров, А.Ю. Мухарлямова // Современные наукоемкие технологии. Казанский федеральный университет. – 2013. – № 7 (Часть 2). – С. 219.
5. Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності [Електронний ресурс] / А. Церковний. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magecontent.php3?m=6&n=31&c=495>.
6. Griffiths M.D. Internet addiction: does it really exist? [Electronic resource] / M.D. Griffiths. – Available from: http://www.academia.edu/780572/Griffiths_M.D._1998_.Internet_addiction_Does_it_really_exist_In_J._Gackenbach_Ed._Psychology_and_the_Internet_Intrapersonal_Interpersonal_and_Transpersonal_Applications_pp_61-75._New_York_Academic_Press.
7. Goldberg I. Internet Addictive Disorder [Electronic resource] / I. Goldberg. – Available from: <http://www.psycom.net/iasg.html>.
8. Young K.S. The Relationship Between Depression and Internet Addiction [Electronic resource] / K.S. Young, R.C. Rodgers. – Available from: <http://netaddiction.com/articles/cyberpsychology.pdf>.

References

1. Vilchinskaya D.S. Mediakultura – osobyiy tip kulturyi informatsionnogo obschestva / D.S. Vilchinskaya // Obrazovanie v XXI veke: materialy H Respublikanskoy nauchno-prakticheskoy konferentsii molodyih uchenyih i studentov BNTU (70-y studencheskoy nauchno-prakticheskoy konferentsii BNTU), 15–16 maya 2014. V 2 ch. Ch. 1 / red. kol. S.A. Ivaschenko [i dr.]. – Minsk: BNTU, 2010. – S. 11–13.

2. Olijnyk A. Facebook mozhe vyklykaty depresiю [Elektronnyj resurs] / A. Olijnyk. – Rezhym dostupu: <http://studway.com.ua/facebook-depresiya>.
3. Semenov N. Vse o sotsialnyh setyah. Vliyanie na cheloveka. Problema sotsialnyh setey [Elektronnyj resurs] / N. Semenov. – Rezhim dostupu: <http://www.seonews.ru/columns/vse-o-sotsialnyh-setyah-i-vliyanie-na-cheloveka-problema-sotsialnyh-setey>.
4. Sidorov A.I. Sotsialnye seti i ih vliyanie na molodezh / A.I. Sidorov, A.Yu. Muharlyamova // Sovremennyye naukoemkie tehnologii. Kazanskiy federalnyy universitet. – 2013. – № 7 (Chast 2). – S. 219–219.
5. Cerkovnyj A. Aspekty formuvannya Internet-zalezhnosti [Elektronnyj resurs] / A. Cerkovnyj. – Rezhym dostupu: <http://www.seonews.ru/columns/vse-o-sotsialnyh-setyah-i-vliyanie-na-cheloveka-problema-sotsialnyh-setey>.
6. Griffiths M.D. Internet addiction: does it really exist? [Electronic resource] / M.D. Griffiths. – Available from: http://www.academia.edu/780572/Griffiths_M.D._1998_.Internet_addiction_Does_it_really_exist_In_J._Gackenbach_Ed._Psychology_and_the_Internet_Intrapersonal_Interpersonal_and_Transpersonal_Applications_pp_61-75_New_York_Academic_Press.
7. Goldberg I. Internet Addictive Disorder [Electronic resource] / I. Goldberg. – Available from: <http://www.psycom.net/iasg.html>.
8. Young K.S. The Relationship Between Depression and Internet Addiction [Electronic resource] / K.S. Young, R.C. Rodgers. – Available from: <http://netaddiction.com/articles/cyberpsychology.pdf>.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Дюжева Катерина Валеріївна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри видавничої справи, редагування, основ журналістики та філології

*Навчально-науковий інститут журналістики та філології Житомирського державного університету імені І. Франка
вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, Україна, 10008
e-mail: novit.ukr@gmail.com*

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Дюжева Екатерина Валерьевна, кандидат филологических наук, ассистент кафедры издательского дела, редактирования, основ журналистики и филологии

Учебно-научный институт журналистики и филологии Житомирского государственного университета имени И. Франка